

RUOKAVIRASTO

Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

Vastuuhenkilö Sanna Varjus

Hyväksyjä Jaana Mikkola

Sivu/sivut

1/20

Dnro
Käyttöönotto

5627/04.01.00.01/2022
26.9.2022

Eläinten hyvinvoinnin ja tunnistamisen yksikkö

Hevosten eläinsuojeluvalvonta

RUOKAVIRASTON OHJE

HEVOSTEN ELÄINSUOJELUVALVONTA

Ohje käsittelee myös hevosten tunnistamiseen, kuljettamiseen ja lääkitsemiseen liittyvän lainsäädännön vaatimusten valvontaa

Eläinten hyvinvoinnin ja tunnistamisen yksikkö

Hevosten eläinsuojeluvalvonta

Sisällys

Johdanto.....	3
Tarkastuksen perusteet ja valvottava lainsäädäntö	3
Tulkintaa lainsäädännön soveltamisesta hevosen aseman mukaan	5
Tarkastuspöytäkirjan täyttäminen	6
1. Pitopaikan yleiset vaatimukset	7
2. Eläinsuojan tilavaatimukset	8
3. Eläinsuojan olosuhteet	9
4. Hyvinvoinnista huolehtiminen.....	11
5. Ruokinta ja juotto	13
6. Ulkotarhan ja laitumen vaatimukset	14
Kysymykset koskien ympärivuotisesti ulkona kasvatettavia hevosia.....	15
7. Asiakirjat ja kirjanpito	15

Eläinten hyvinvoinnin ja tunnistamisen yksikkö

Hevosten eläinsuojeluvalvonta

Hevosten eläinsuojeluvalvonta

Johdanto

Hevosten pitoon kohdistuvan eläinsuojelutarkastuksen tarkoituksena on selvittää, täyttyvätkö toiminnalle asetetut eläinsuojelulainsäädännön vähimmäisvaatimukset. Mitä ohjeessa sanotaan hevosista, koskee myös poneja ja muita hevoseläimiä, kuten aaseja ja muuleja.

Tämä ohje ja sen liitteenä oleva tarkastuslomake ovat tarkoitettu kaikille hevosten pitoon kohdistuvia eläinsuojelutarkastuksia tekeville toimivaltaisille viranomaisille valvontatyön helpottamiseksi ja yhtenäistämiseksi. Ohjeeseen on koottu hevosten pitoa koskevan eläinsuojelulainsäädännön keskeisimmät vaatimukset, sekä yleisiä vaatimuksia hevosten tunnistus-, kuljetus- ja lääkitsemislainsäädännöstä.

Ammattimaiseen tai muutoin laajassa mitassa tapahtuvaan hevosten pitoon kohdistuvan säännöllisen valvonnan tarkastustiheyden määrittelyssä voidaan käyttää riskinarviointia. Riskinarvioinnissa voi hyödyntää esimerkiksi Pohjois-Suomen Aluehallintoviraston lomaketta Ilmoituksenvaraisen tallin valvontatiheyden arviointi, joka löytyy [Pikantista](#) (Eläinten hyvinvointi → Lomakkeet → Luvan- ja ilmoituksenvaraiset). Arvioinnin perusteella kohteen tarkastustiheyttä voidaan lisätä tai harventaa. Tarkastustiheyden tulisi kuitenkin olla aina vähintään kerran kolmessa vuodessa.

Viranomaisen toiminnan tulee perustua laissa olevaan toimivaltaan ja viranomaistoiminnassa tulee tarkoin noudattaa lakia. Viranomaisohjeet eivät ole oikeudelliselta luonteeltaan muita viranomaisia tai toimijoita sitovia. Lainsäädännön soveltamista koskevat kysymykset ratkaisee viime kädessä tuomioistuin.

Tässä ohjeessa on sekä suoria lainauksia lainsäädännöstä että tulkintoja lainsäädännön soveltamisesta. Tulkinnat on ohjeessa esitetty *kursiivilla*. Ohjeessa esitetyt tulkinnat ovat Ruokaviraston näkemyksiä siitä, miten lainsäädäntöä tulisi soveltaa.

Tarkastuksen perusteet ja valvottava lainsäädäntö

Tarkastuksen perusteena on eläinsuojelulain (247/1996) 39 § 1 momentin mukainen epäilyyn perustuva tarkastus, tai 39 § 2 momentin mukainen eläinsuojelulain 24 §:ssä tarkoitettuun toimintaan kohdistuva ilman epäilyä suoritettava tarkastus, tai 48 § mukainen määräykseen perustuva selvitys tai tutkimus, tai uusintatarkastus, joka tehdään eläinsuojelulain 42 §:n tai virallista valvontaa koskevan asetuksen 138 artiklan nojalla annetun kiellon tai määräyksen noudattamisen valvomiseksi.

Hevosten pitoa, hoitoa, kohtelua ja käsittelyä säätelevät eläinsuojelulaki 247/1996 muutoksineen (jäljempänä ESL), eläinsuojeluasetus 396/1996 muutoksineen (jäljempänä

Eläinten hyvinvoinnin ja tunnistamisen yksikkö

Hevosten eläinsuojeluvalvonta

ESA) ja valtioneuvoston asetus hevosten suojelusta 588/2010 sekä sen muutos 749/2013 (jäljempänä VNa 588/2010 ja Vna 749/2013). Hevosten lopetusta ja teurastusta säätelee eläinsuojelulain ja –asetuksen lisäksi Neuvoston asetus (EY) N:o 1099/2009 eläinten suojelusta lopetuksen yhteydessä (jäljempänä lopetusasetus).

Tarkastuksella voidaan valvoa myös hevosten tunnistamiseen, kuljettamiseen ja lääkitsemiseen liittyvän lainsäädännön vaatimuksia, jolloin tarkastuksen perusteena on eläinten tunnistamisesta ja rekisteröinnistä annetun lain (1069/2021) 27 § tai eläinten kuljetuksesta annetun lain (1429/2006) 28 § tai eläinten lääkitsemisestä annetun lain (387/2015) 35 § ja maa- ja metsätalousministeriön asetuksen (21/2014) 5 § mukainen tarkastus.

Hevosten tunnistamisesta ja tunnistusasiakirjasta säädetään Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2016/429 tarttuvista eläintaudeista sekä tiettyjen eläinterveyttä koskevien säädösten muuttamisesta ja kumoamisesta ("eläinterveyssäännöstö") (jäljempänä eläinterveyssäännöstö), komission delegoidussa asetuksessa (EU) 2019/2035 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/429 täydentämisestä maaeläimiä pitäviä pitopaikkoja ja hautomoja sekä tiettyjen pidettävien maaeläinten ja siitosmunien jäljitettävyyttä koskevien sääntöjen osalta (jäljempänä DA 2019/2035), komission täytäntöönpanoasetuksessa (EU) 2021/963 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EU) 2016/429, (EU) 2016/1012 ja (EU) 2019/6 soveltamissäännöistä siltä osin kuin on kyse hevoseläinten tunnistuksesta ja rekisteröinnistä sekä tällaisten eläinten tunnistusasiakirjojen mallien vahvistamisesta (jäljempänä TA 2021/963), eläinten tunnistamisesta ja rekisteröinnistä annetussa laissa 1069/2021 (jäljempänä eläintunnistuslaki) sekä maa- ja metsätalousministeriön asetuksessa eläinten tunnistamisesta ja rekisteröinnistä 67/2022 (jäljempänä MMMa 67/2021)

Hevosten kuljetusta säätelevät laki eläinten kuljetuksesta 1429/2006 muutoksineen (jäljempänä EKL) ja neuvoston asetus (EY) N:o 1/2005 eläinten suojelusta kuljetuksen ja siihen liittyvien toimenpiteiden aikana sekä direktiivien 64/432/ETY ja 93/119/EY ja asetuksen (EY) N:o 1255/97 muuttamisesta (jäljempänä eläinkuljetusasetus).

Hevosten lääkityksestä pidettävästä kirjanpidosta säädetään Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2019/6 eläinlääkkeistä ja direktiivin 2001/82/EY kumoamisesta (jäljempänä EU:n eläinlääkeasetus), eläinten lääkitsemisestä annetussa laissa 387/2014 (jäljempänä lääkitsemislaki) ja maa- ja metsätalousministeriön asetuksessa 21/2014 tuotantoeläinten lääkityksestä pidettävästä kirjanpidosta (jäljempänä MMMa 21/2014; korvautumassa uudella asetuksella).

Eläinsuojeluvalvonta voi eräissä tapauksissa laajentua myös maataloustukivalvonnaksi (valtioneuvoston asetus täydentävien ehtojen lakisääteisistä hoitovaatimuksista sekä niiden ja hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimusten noudattamisen valvonnasta 7/2015 muutoksineen). Täydentävien ehtojen eläinten hyvinvoinnin valvonnasta vastaa aluehallintovirasto.

Eläinten hyvinvoinnin ja tunnistamisen yksikkö

Hevosten eläinsuojeluvalvonta

Tulkintaa lainsäädännön soveltamisesta hevosen aseman mukaan

Hevosen asema tuotantoeläimenä tai seura- ja harrastuseläimenä riippuu sen kulloisestakin käyttötarkoituksesta.

Eläinsuojelulainsäädännössä hevosta käsitellään lähtökohtaisesti seura- ja harrastuseläimenä, mutta tietyissä tapauksissa, kuten maataloustoimintakäytössä, sen voidaan katsoa olevan tuotantoeläin, jolloin siihen sovelletaan tuotantoeläimiä koskevia vaatimuksia. Eläinsuojelulain 5 a § mukaan tuotantoeläimellä tarkoitetaan elintarvikkeiden, villan, nahan tai turkisten tuotantoa varten tai muussa tuotantotarkoituksessa kasvatettavaa tai pidettävää eläintä. Tuotantoeläimellä ei kuitenkaan tarkoiteta kilpailuissa, näyttelyissä taikka kulttuuri- tai urheilutapahtumissa tai vastaavissa toiminnoissa käytettävää eläintä.

Eläinsuojelulain muutoksen (203/2017) perusteluihin (HE 267/2016) on kirjattu, että tuotantoeläimenä ei pidettäisi seura-, kilpa- ja harrastuseläimiä, joita ei pääsääntöisesti käytetä maataloustoimintaan, vaan joita käytetään esimerkiksi urheilutarkoituksessa (ravihevoset) tai jotka ovat lemmikkieläimiä (mukaan lukien eläimistä saatavien tuotteiden kotitarvekäyttö).

Täydentävien ehtojen tukivalvonnoissa seura- ja harrastuseläiminä voidaan pitää esimerkiksi 1–2 tammaa, joita varsotetaan, mutta maatila ei ole solminut alkuperäisrotujen kasvattamissopimusta. Myös kotieläinpihojen eläimet voidaan pääsääntöisesti rajata pois tuotantoeläinten määritelmästä.

Huomioi kuitenkin, että EU:n eläinlääkeasetuksen ja lääkitsemislain kirjanpito vaatimus koskee kaikkia hevosia, jota ei ole niiden tunnistusasiakirjassa (hevospassissa) merkitty pysyvästi elintarvikeketjuun kelpaamattomiksi.

Lääkekäytön kirjanpito velvollisuus riippuu siis siitä, onko hevosen tunnistusasiakirjassa teurastuskieltomerkintä, ja mikä on hevosen käyttötarkoitus:

- Ei teurastuskieltomerkintää: hevosen omistajan tai haltijan on pidettävä lääkityksistä kirjaa ja kirjanpitoa on säilytettävä 5 vuoden ajan elintarviketuotantoeläimiltä edellytetyllä tavalla.
- Teurastuskieltomerkintä ja hevosta käytetään muuna kuin elintarviketuotantoa varten pidettävänä tuotantoeläimenä (esim. metsätyöhevonen): lääkekirjanpitoa on säilytettävä eläinsuojelulain perusteella 3 vuotta.
- Teurastuskieltomerkintä ja kyseessä yksittäinen harrastehevonen: lainsäädäntö ei edellytä lääkekirjanpidon pitämistä.

Eläinten hyvinvoinnin ja tunnistamisen yksikkö

Hevosten eläinsuojeluvalvonta

Tarkastuspöytäkirjan täyttäminen

Tarkastuskäynnillä on hyvä olla mukana mittanauha, laskin ja mahdollisuuksien mukaan kamera. Tyhjiä lomakkeita voi tulostaa Ruokavirasto.fi-nettisivulta tai Pikantista (<https://pikantti.ruokavirasto.fi>) esim. itseäljentävälle paperille.

Tarkastaja täyttää tarkastuspöytäkirjan asianomaisiin kohtiin valvontaa koskevat tiedot. Tarkastuspöytäkirjan eri kohtiin annetaan vastaukseksi joko kunnossa, laiminlyönti tai ei koske tilaa. Jokaista vastausta on mahdollista ja toivottavaa täsmentää antamalla lisätietoja, erityisesti laiminlyöntitapauksissa.

Tarkastuksen johtopäätös merkitään pöytäkirjan viimeiseen osioon. Lopuksi tarkastuksen tekijä vahvistaa tarkastuspöytäkirjan tiedot allekirjoituksellaan. Tarkastuspöytäkirjasta annetaan hevosen haltijalle kopio.

Jos hevosten pidossa havaitaan **eläinsuojelusäädösten vastaista menettelyä**, toimivaltainen viranomainen kuulee toimijaa suullisesti tai kirjallisesti ja antaa toimijalle erillisellä lomakkeella eläinsuojelulain 42 §:n mukaisen määräyksen tai kiellon määräaikaan tai ryhtyy eläinsuojelulain 44 §:n mukaisiin kiireellisiin toimenpiteisiin tai valvonta-asetuksen 138 artiklan mukaisiin toimenpiteisiin. Eläinsuojelulain 40 §:n mukaisia neuvoja annetaan vain niiltä osin, kun säädöksiä ei ole rikottu.

Tarkastuspöytäkirjan mukaan liitetään mahdollinen eläinsuojelupäätös liitteineen. Tarvittavat asiakirjat voi laatia tarkastuksen yhteydessä tai myöhemmin. Hallintopäätös eläinsuojeluasiassa –lomakkeen voi tulostaa Ruokavirasto.fi-nettisivulta tai [Pikantista](#) (Eläinten hyvinvointi → Lomakkeet → Yleinen eläinsuojelu). Kuuleminen ja hallintopäätöksen teko on ohjeistettu tarkemmin [Pikantista](#) löytyvässä Ruokaviraston ohjeessa Tarkastuskertomus ja hallintopäätös eläinsuojeluasiassa (Eläinten hyvinvointi → Ohjeet ja tulkinat → Yleinen valvonta). Jäljennös eläinsuojelupäätöksestä tulee eläinsuojelulain 63 § mukaisesti toimittaa poliisille sen selvittämiseksi, onko toiminnassa syyllistytty rikokseen.

Annetun määräyksen tai kiellon määräajan umpeuduttua toimintapaikkaan tehdään uusintatarkastus, jolla varmistetaan, että määräystä on noudatettu.

Jos hevosten pidossa havaitaan **eläinten tunnistamista, kuljetusta tai lääkitsemistä koskevan lainsäädännön vastaista menettelyä**, toimenpiteisiin ryhdytään kussakin kyseisessä laissa tarkemmin säädetyllä tavalla.

Eläinten hyvinvoinnin ja tunnistamisen yksikkö

Hevosten eläinsuojeluvalvonta

1. Pitopaikan yleiset vaatimukset

1.1. Hevosella on pitopaikka, joka on sille turvallinen

Eläimen pitopaikka sekä pitopaikan rakenteet ja laitteet on suunniteltava, rakennettava ja huollettava siten, että se on eläimelle turvallinen ja että pitopaikan palovaara ja eläimen karkaamisvaara ovat mahdollisimman vähäisiä. Pitopaikka ei saa vahingoittaa eläintä eikä vaarantaa sen terveyttä. Hevosen pitoon tarkoitettu eläinsuoja sekä karsinat, pilttuut, varusteet ja laitteet on pidettävä hyvässä kunnossa siten, että ne eivät vahingoita hevosta eivätkä vaaranna sen terveyttä tai hyvinvointia. Eläinsuojan käytävien on oltava sellaisia, että eläin pääsee esteettä liikkumaan ja että eläimen liukastumisen tai muun vahingoittumisen vaara on mahdollisimman vähäinen. Hevosten karsinoiden tai pilttuiden välissä on oltava sopivan korkuinen ja asianmukainen väliseinä, jotta vierekkäisissä karsinoissa tai pilttuissa olevat eläimet eivät voi vahingoittaa toisiaan. ESL 4 §; ESA 1 §; VNa 588/2010 2 §, 3 §

- *Jokaisella hevosella on oltava sellainen pitopaikka, joka täyttää lainsäädännössä pitopaikalle asetetut vaatimukset. Talli- tai pihattopaikkojen määrä on sovittava hevosten määrään siten, että kaikki hevoset voidaan tarvittaessa ottaa yhtä aikaa suojaan (KHO 5.7.2013 2904/1/12).*

1.2 Pitopaikan rakenteet ja laitteet sekä materiaalit, joiden kanssa hevoset pääsevät kosketuksiin, ovat hevosille turvallisia ja puhdistettavissa perusteellisesti sekä desinfioitavissa

Pitopaikassa tulee voida ylläpitää puhtautta ja hyvää hygieniää ja siellä olevat eläimet on voitava tarkastaa ja hoitaa vaikeuksitta. Hevosten pitoon tarkoitettujen eläinsuojien, pilttuiden ja karsinoiden sisäpintojen sekä hevosten pitoon tarkoitettujen varusteiden ja laitteiden on oltava helposti puhtaana pidettäviä ja tarvittaessa desinfioitavissa. Pintakäsittelyyn ei saa käyttää puunsuoja-aineita, maaleja tai muita aineita siten, että ne voivat aiheuttaa hevoselle myrkytyksen. Hevosen pitoon tarkoitettujen varusteiden ja laitteiden on sijoitettava pitopaikkaan siten, etteivät ne aiheuta hevoselle vahingoittumisen vaaraa. Sähköjohdot ja -laitteet sekä muut välineet, jotka voivat vahingoittaa hevosta, on tarvittaessa suojattava tai sijoitettava siten, että ne ovat hevosen ulottumattomissa. Eläinsuojassa oleva hevonen on voitava hätätilanteessa poistaa nopeasti eläintiloista. ESL 4 §; ESA 1 §; VNa 588/2010 2 §

1.3. Tilojen ja laitteiden puhtaudesta huolehditaan riittävästi

Eläimen pitopaikka on pidettävä puhtaana. Hevosen pitoon tarkoitettu eläinsuoja sekä karsinat, pilttuut, varusteet ja laitteet on pidettävä puhtaina ja tarvittaessa desinfioitava. Hevosen hoitoon ja käyttöön liittyvät varusteet on pidettävä puhtaina ja hyvässä kunnossa. Eläinsuojassa on huolehdittava jyrksijöiden ja muiden haittaeläinten torjunnasta. ESL 4 §; ESA 4 §; VNa 588/2010 2 §, 8 §

Eläinten hyvinvoinnin ja tunnistamisen yksikkö

Hevosten eläinsuojeluvalvonta

1.4. Eläinsuojan lattiat ovat hevosille turvalliset ja pysyvät kuivana

Eläinsuojan seinien ja lattian on oltava rakenteiltaan ja materiaaleiltaan siellä pidettäville eläimille sopivia. Eläinsuojan lattia ei saa olla liukas ja se on voitava pitää helposti kuivana. Pitopaikan lattian on oltava sellainen, että nestemäiset eritteet poistuvat asianmukaisesti tai imeytyvät hyvin kuivikkeisiin. Lattia ei saa olla liukas eikä sellainen, että hevosen kaviot voivat tarttua siihen kiinni tai muutoin vahingoittua. ESL 4 §; ESA 3 §; VNa 588/2010 3 §

2. Eläinsuojan tilavaatimukset

2.1. Hevosilla on riittävästi tilaa

Pitopaikan tulee olla kunkin eläinlajin erityistarpeet huomioon ottaen riittävän tilava. Eläimen on voitava pitopaikassaan seistä ja levätä luonnollisessa asennossa sekä liikkua. Eläinsuojan sisäkorkeuden on oltava vähintään hevosen säkäkorkeus kerrottuna luvulla 1,5. Sisäkorkeuden on kuitenkin aina oltava vähintään 2,2 metriä. Vaatimus koskee kuitenkin vain 5 §:n mukaisia vähimmäispinta-aloja vastaavia osia eläinsuojasta. Vähimmäiskorkeudesta voidaan kuitenkin poiketa enintään 2 prosenttia. Sisäkorkeutta laskettaessa rakennuksessa normaalisti tarvittavia kantavia rakenteita, valaisimia, vesiputkia, ilmanvaihtoputkia tai muita vastaavia teknisluontoisia laitteita ei oteta huomioon.

Yksittäiskarsinan vähimmäiskoko:

Hevosen säkäkorkeus (m)	Karsinan pinta-ala (m ²)
Enintään 1,08	4,0
Yli 1,08 mutta enintään 1,30	5,0
Yli 1,30 mutta enintään 1,40	6,0
Yli 1,40 mutta enintään 1,48	7,0
Yli 1,48 mutta enintään 1,60	8,0
Yli 1,60	9,0

Ryhmässä pidettävien hevosten ryhmäkarsinan vähimmäiskoko hevosta kohden:

Täysikasvuinen hevonen	Yksittäiskarsinan pinta-ala
12–24 kk ikäinen nuori hevonen	75 % yksittäiskarsinan pinta-alasta
Alle 12 kk ikäinen varsa	50 % yksittäiskarsinan pinta-alasta

- Ryhmässä pidettävien hevosten ryhmäkarsinan vähimmäiskokoa sovelletaan myös varsomiskarsinaan. Varsomiskarsinan tilavaatimus muodostuu laskemalla yhteen tamman säkäkorkeuden edellyttämä yksittäiskarsinan pinta-ala + 50 % varsan säkäkorkeuden edellyttämästä yksittäiskarsinan pinta-alasta. Esim. 175 cm korkean tamman ja sen alle 12 kk:n ikäisen 110 cm kokoisen varsan karsinan koon tulee olla vähintään $9.0 \text{ m}^2 + (0,5 \times 5 \text{ m}^2) = 11.5 \text{ m}^2$*

Eläinten hyvinvoinnin ja tunnistamisen yksikkö

Hevosten eläinsuojeluvalvonta

Sellaisen hevospihaton makuuhallissa, jossa hevosia ei ruokita, on oltava kutakin siellä pidettävää hevosta kohden tilaa:

Täysikasvuinen hevonen	80 % yksittäiskarsinan pinta-alasta
12–24 kk ikäinen nuori hevonen	60 % yksittäiskarsinan pinta-alasta
Alle 12 kk ikäinen varsa	40 % yksittäiskarsinan pinta-alasta

Pilttuun leveyden on oltava vähintään hevosen säkäkorkeus lisättynä 10 senttimetrillä ja pilttuun pituuden vähintään hevosen pituus lisättynä 25 senttimetrillä. Vierekkäisten pilttuiden väliseinän kiinteän osan korkeuden on oltava vähintään hevosen säkäkorkeus kerrottuna luvulla 0,9. ESL 4 §; ESA 1 §; Vna 588/2010 3 § (muut. Vna 749/2013), 5 §

2.2. Hevosten käytettävissä on asianmukainen makuupaikka

Eläimen tulee voida pitopaikassaan nousta makuulta luonnollisella tavalla. Samassa pitopaikassa pidettävien eläinten tulee voida asettua yhtä aikaa makuulle. Eläimellä on oltava käytettävissä sopiva makuupaikka. Hevosen makuualue on kuivitettava. ESL 4 §; ESA 1 §, 3 §, 4 §; VNa 588/2010 3 §

2.3. Hevosten kytkeminen on asianmukaista

Jos eläin pidetään kytkettynä, on kytkemiseen käytettävän laitteen tai välineen oltava sellainen, että se ei vahingoita eläintä. Kytkemiseen käytettävä laite tai väline on sovitettava ja säädettävä siten, että se on eläimelle sopiva ja antaa tarpeellisen ja turvallisen liikkumisvapauden. Hevosen kytkemiseen käytettävän riimun on oltava sellaisesta materiaalista, joka ei vahingoita hevosta. Kytketyn hevosen on voitava syödä, käydä makuulle ja levätä luonnollisella tavalla. Ulkotarhassa tai laitumella hevosta saa pitää kytkettynä ainoastaan tilapäisesti ja lyhytaikaisesti ja siten, että se on jatkuvassa valvonnassa. ESL 6 §; ESA 15 §; VNa 588/2010 10 §

3. Eläinsuojan olosuhteet**3.1. Lämpötila on hevosille sopiva**

Eläintenpidossa on otettava huomioon eläinten fysiologiset tarpeet. Pitopaikan tulee tarjota riittävä suoja epäsuotuisia sääoloja sekä liiallista kylmyyttä, lämpöä ja kosteutta vastaan. Eläinsuojan lämpötilan on oltava eläinsuojassa pidettävälle hevoselle sopiva. ESL 3 §, 4 §; ESA 1 §, 2 §; VNa 588/2010 4 §

3.2. Valaistus on hevosille sopiva ja riittävä eläinten tarkastamiseen ja hoitamiseen

Pitopaikan valaistuksen tulee olla sellainen, että se on sopiva eläimen fysiologisten tarpeiden ja käyttäytymistarpeiden tyydyttämiseen ja että eläin voidaan tarkastaa ja hoitaa asianmukaisesti. Eläinsuojan valaistuksen on oltava eläinsuojassa pidettävälle hevoselle sopiva. ESL 3 §, 4 §; ESA 2 §; VNa 588/2010 4 §

Eläinten hyvinvoinnin ja tunnistamisen yksikkö

Hevosten eläinsuojeluvalvonta

3.3. Ilmanlaatu ja ilmankosteus ovat hevosille sopivia

Eläimen pitopaikassa on huolehdittava riittävästä ilmanvaihdosta siten, etteivät haitalliset kaasut, pöly, veto tai liiallinen kosteus vaaranna eläimen terveyttä tai hyvinvointia. Eläinsuojan ilmanvaihdon on oltava sellainen, että ilman kosteus, pölyn määrä ja haitallisten kaasujen pitoisuudet eivät kohoa haitallisen korkeiksi. ESL 3 §, 4 §; ESA 2 §; VNa 588/2010 4 §

3.4. Ilmanvaihto perustuu pääasiassa koneelliseen ilmastointiin ja eläinten hyvinvointi on riippuvainen siitä

Sellaiset laitteet, joista eläimen terveys ja hyvinvointi riippuvat, on tarkastettava vähintään kerran päivässä. Eläinten terveyttä ja hyvinvointia vaarantavat viat on korjattava välittömästi, ja jollei se ole mahdollista, on ryhdyttävä muihin tarpeellisiin toimiin, jotta eläinten terveys ja hyvinvointi voidaan turvata vikojen korjaamiseen saakka. Jos eläinsuojan ilmanvaihto on pääasiassa koneellinen, eläinten terveyden ja hyvinvoinnin kannalta riittävän ilmanvaihdon järjestämiseen on oltava mahdollisuus myös laitteiston häiriöiden aikana. Koneellisesti toimivassa laitteistossa on tarvittaessa oltava hälytysjärjestelmä, joka antaa hälytyksen häiriön sattuessa. Hälytysjärjestelmän toimivuus on testattava säännöllisesti. ESL 4 §; ESA 2 §, 4 §; VNa 588/2010 4 §

- *Koneellinen ilmanvaihtojärjestelmä, josta eläinten terveys ja hyvinvointi on riippuvainen, on esimerkiksi täysin koneellinen järjestelmä, jossa sekä poisto- että korvausilman vaihto toimii koneellisesti. Eläinten terveys ja hyvinvointi voi olla riippuvainen koneellisesta ilmanvaihtojärjestelmästä myös pitopaikoissa, joiden ilmanvaihto on vain osittain koneellistettu. Tuolloin tarkastaja voi arvioida ilmastoinnin riittävyttä aistinvaraisesti sekä selvittämällä ilman tulo- tai poistaukkojen riittävyttä ja toimivuutta.*
- *Ilmanvaihdon hälytysjärjestelmä on oltava, vaikka varavoima käynnistyisi automaattisesti sähkökatkoksen aikana.*
- *Toimintahäiriön sattuessa tapahtuva hälytys voi olla esimerkiksi syttyvä valo- tai äänimerkki tai puhelimeen tuleva ilmoitus.*
- *Sähkökatkon yhteydessä painovoimainen ilmanvaihto voi olla riittävä, mikäli ilmanvaihtokanavissa on tarpeeksi vetoa. Asian voi testata tarkastuksen yhteydessä esimerkiksi katkaisemalla ilmastointi vähäksi aikaa.*

3.5. Hevosten pitopaikan melutaso on riittävän alhainen

Pitopaikassa ei saa esiintyä jatkuvaa eläintä häiritsevää tai sille haittaa aiheuttavaa melua. Hevoset eivät saa olla jatkuvasti alttiina melulle, joka ylittää 65 desibeliä. ESL 4 §; ESA 2 §; VNa 588/2010 4 §

Eläinten hyvinvoinnin ja tunnistamisen yksikkö

Hevosten eläinsuojeluvalvonta

4. Hyvinvoinnista huolehtiminen

4.1 Hevosen liikunnan, ulkoilun ja sosiaalisen kanssakäymisen tarpeista huolehditaan päivittäin

Eläintenpidossa on otettava huomioon eläinten käyttäytymistarpeet. Hevosen liikunnan, ulkoilun ja sosiaalisen kanssakäymisen tarpeiden tyydyttämisestä on huolehdittava päivittäin. Päivittäisten hoitotoimenpiteiden äkillisiä muutoksia on vältettävä. ESL 3 §, ESA 8 §; VNa 588/2010 8 §

- *Hevosta ei saa ulkoiluttaa moottoriajoneuvoon kytkettynä (KHO 5.4.2001 3264/3/00).*

4.2. Tilalla on riittävästi pätevää henkilökuntaa huolehtimassa eläimistä

Hoidossa olevan eläimen terveydestä ja yleisestä hyvinvoinnista sekä eläimen puhtaudesta ja sen tarvitsemasta muusta keuhonhoidosta on huolehdittava. ESL 5 §; ESA 8 §

Eläinsuojelulainsäädännössä hevosta käsitellään lähtökohtaisesti seura- ja harrastuseläimenä, mutta silloin kun sen katsotaan olevan tuotantoeläin, sitä koskevat lisäksi seuraavat vaatimukset:

Tuotantoeläinten omistajan tai pitäjän on huolehdittava, että eläimiä on hoitamassa riittävä määrä päteviä eläinten hoitajia. Tuotantoeläinten hoitajalla on oltava eläinlaji huomioon ottaen tarvittava koulutus tai riittävä muu osaaminen eläinten asianmukaiseksi hoitamiseksi. Eläinten omistajan tai pitäjän on annettava ohjeita ja opastusta eläinten hyvinvointiin liittyvistä vaatimuksista palveluksessaan oleville, eläinten hoitoon ja käsittelyyn osallistuville henkilöille. ESL 5 a §

- *Pätevällä tarkoitetaan tässä henkilökuntaa, joka osaa hoitaa eläimet asianmukaisesti (omaa riittävät tiedot ja taidot).*
- *Mikäli eläinten hoito ei vaikuta asianmukaiselta, voidaan kiinnittää huomiota ihmisen hoidettavana olevaan eläinmäärään. Tällöin voidaan esimerkiksi tiedustella päivittäiseen eläinten hoitoon kuluva aikaa.*

4.3. Hevoset tarkastetaan riittävän usein

Hevosen kunto ja terveydentila sekä hyvinvointi on tarkastettava vähintään kerran päivässä ja tarvittaessa useamminkin. Hevosen terveyden ja hyvinvoinnin tarkastukseen on kiinnitettävä erityistä huomiota silloin, kun hevonen joutuu alttiiksi voimakkaalle rasitukselle tai hoito-olosuhteissa tapahtuu merkittäviä muutoksia sekä tiineyden loppuvaiheessa ja varsomisen aikana. ESL 5 §; ESA 10 §; VNa 588/2010 8 §

- *Päivittäinen tarkastusvelvollisuus koskee ihmisen välittömässä valvonnassa ja tavoitettavissa olevia eläimiä. Pidettäessä hevosia esimerkiksi saarilaitumilla tai muilla laajahkoilla alueilla tulisi niiden*

Eläinten hyvinvoinnin ja tunnistamisen yksikkö

Hevosten eläinsuojeluvalvonta

tarkastustiheyttä arvioitaessa huomioida eläinten fysiologinen tila sekä olosuhteet laitumilla kuten esimerkiksi alueen turvallisuus ja se, miten eläinten juotto on järjestetty. Tällaiset alueet tulisi kuitenkin tarkastaa useamman kerran viikossa tapauskohtaista harkintaa käyttäen, jotta voitaisiin varmistaa, että eläin esimerkiksi sairastuessaan saisi asianmukaista hoitoa mahdollisimman pian.

4.4. Hevosia käsitellään asianmukaisesti

Eläintä on kohdeltava rauhallisesti, eikä sitä saa tarpeettomasti pelotella tai kiihdyttää. Eläimen käsittelyssä on pyrittävä käyttämään hyväksi sen lajinomaista käyttäytymistä, kuten laumavaistoa. ESL 6 §; ESA 12 §

4.5. Hevosilla on näkö- ja kuuloyhteys pitopaikassa tapahtuvaan toimintaan ja mahdollisuus sosiaaliseen kanssakäymiseen.

Hevosen karsina tai pilttuu on sijoitettava siten, että eläimellä on kuulo- ja näköyhteys pitopaikassa tapahtuvaan toimintaan sekä mahdollisuus sosiaaliseen kanssakäymiseen. ESL 3 §, 4 §; ESA 8 §; VNa 588/2010 2 §

4.6. Hevosten sosiaalinen arvojärjestys otetaan tiloissa ja eläinten hoidossa huomioon

Eläinryhmiä yhdistettäessä tai tuotaessa uusia eläimiä ryhmään on kiinnitettävä erityistä huomiota sosiaalisten suhteiden uudelleenmuodostumisesta mahdollisesti aiheutuviin käyttäytymisongelmiin. Hevoset, jotka suhtautuvat toisiinsa vihamielisesti tai saattavat muutoin vahingoittaa toisiaan, on pidettävä erillään toisistaan. ESL 3 §; ESA 1 §; VNa 588/2010 8 §

4.7. Hevosten kaviot tarkastetaan riittävän usein ja hoidetaan tarvittaessa

Hevosen kaviot on vuoltava säännöllisesti sekä kengitettävä tarvittaessa. Liukkaalla kelillä kengät on varustettava hokeilla tai muilla liukastumisen estävillä varusteilla. ESL 5 §; ESA 8 §; VNa 588/2010 8 §

4.8. Sairastuneista ja vahingoittuneista hevosista huolehditaan asianmukaisesti

Eläimen sairastuessa tai vahingoittuessa sille on viipymättä annettava tai hankittava asianmukaista hoitoa. Sairas tai vahingoittunut eläin on tarvittaessa sijoitettava erilleen muista eläimistä. Sairauden tai vamman laadun niin edellyttäessä eläin on lopetettava tai teurastettava. Silloin, kun hevosia pidetään ryhmässä, jokaista alkavaa 10 hevosen ryhmää kohden on oltava käytettävissä sairaskarsina tai muu asianmukainen tarvittaessa lämmitettävä tila hevosten ryhmästä erottamista ja hoitoa varten. ESL 5 §; ESA 11 §, VNa 588/2010 5 §

4.9. Hevoset lopetetaan tarvittaessa tilalla asianmukaisella menetelmällä

Eläin on lopetettava mahdollisimman nopeasti ja kivuttomasti sen lopetukseen soveltuvalla menetelmällä ja tekniikalla. Eläimen saa lopettaa vain se, jolla on riittävät tiedot kyseisen eläinlajin lopetusmenetelmästä ja -tekniikasta sekä riittävä taito toimenpiteen suorittamiseksi. Eläimen lopettavan henkilön on varmistettava, että eläin on kuollut ennen kuin sen hävittämiseen tai muihin toimenpiteisiin ryhdytään. Hevonen

Eläinten hyvinvoinnin ja tunnistamisen yksikkö

Hevosten eläinsuojeluvalvonta

saadaan lopettaa neuvoston asetuksen (EY) N:o 1099/2009 liitteessä I mainituilla menetelmillä niihin liittyvien vaatimusten mukaisesti. Mikäli hevosta ei lopeteta eläinlääkärin toimesta kuolettavalla ruiskeella, se voidaan lopettaa joko ampumalla aivoihin, tai tainnuttamalla ensin pulttipistoolilla tai sähköllä ja varmistamalla kuoleman sen jälkeen välittömällä verenlaskulla. ESL 32 §, lopetusasetus liite I

Käytetty lopetusmenetelmä kirjataan vain lomakkeelle. Eläinlääkärin tulee tarkastaa, että lopetukseen käytettävä laite on asianmukainen.

5. Ruokinta ja juotto

5.1. Hevoset saavat riittävästi niille sopivaa rehua

Hevoselle on annettava sille sopivaa hyvälaatuaista ruokaa ja juomaa. Ruokinnassa on otettava huomioon kunkin eläimen tarpeet ja varmistettava, että jokainen eläin saa ravintoa riittävästi. Eläimen terveydelle tietyistä vaarallisen ruoan, juoman tai muun ravinnon antaminen eläimelle on kiellettyä, samoin kuin sellaisten ravintoaineiden antamatta jättäminen, joiden puuttumisen tiedetään aiheuttavan eläimen sairastumisen. Hevoselle annettavan rehun on oltava ravitsevaa ja tasapainotettua sekä tarvittaessa kivennäisillä täydennettyä. ESL 5 §; ESA 9 §; VNa 588/2010 9 §

5.2. Hevoset voivat syödä ja juoda luonnollisella tavalla

Hevosen ruokintaan ja juottoon tarkoitetut astiat ja telineet on sijoitettava siten, että hevonen voi syödä ja juoda luonnollisella tavalla.

ESL 5 §; ESA 9 §; VNa 588/2010 2 §

5.3. Jos hevoset ruokitaan pääasiassa koneellisesti, laitteiston toimivuus tarkastetaan päivittäin

Sellaiset laitteet, joista eläimen terveys ja hyvinvointi riippuvat, on tarkastettava vähintään kerran päivässä. Eläinten terveyttä ja hyvinvointia vaarantavat viat on korjattava välittömästi, ja jollei se ole mahdollista, on ryhdyttävä muihin tarpeellisiin toimiin, jotta eläinten terveys ja hyvinvointi voidaan turvata vikojen korjaamiseen saakka.

ESL 5 §; ESA 4 §, 9 §

5.4. Hevosten saatavilla on päivittäin riittävästi vettä

Eläimen on saatava riittävästi sille sopivaa juotavaa. ESL 5 §, ESA 9 §

- *Lumi tai jäätynyt vesi ei ole riittävä vedenlähde hevosille. Puro tai muu luonnonvesilähde riittää hevosten vedenlähteeksi vain, jos vesi ei pääse jäätymään. Juottoalueen rannan tulee olla turvallinen ja sellainen, että hevonen pääsee helposti juomaan kaikkina vuorokauden- ja vuodenaikoina.*

Eläinten hyvinvoinnin ja tunnistamisen yksikkö

Hevosten eläinsuojeluvalvonta

5.5. Jos hevoset juotetaan pääasiassa automaattista, laitteiston toimivuus tarkastetaan päivittäin ks. kohta 5.3.

5.6. Hevosen ruokinta- ja juomalaitteet pidetään puhtaina ja hyvässä kunnossa.

Hevosen hoitoon ja käyttöön liittyvät varusteet on pidettävä puhtaina ja hyvässä kunnossa. ESL 5 §; ESA 9 §; VNa 588/2010 8 §

6. Ulkotarhan ja laitumen vaatimukset

6.1. Ulkotarha on hevosille riittävän tilava

Ulkotarhan ja laitumen on oltava riittävän tilava ottaen huomioon eläimen rotu, koko, ikä, sukupuoli sekä siellä pidettävien eläinten lukumäärä ja aktiivisuus. Lauman sosiaalisessa arvoasteikossa alempana olevalla hevosella on oltava ulkotarhassa ja laitumella mahdollisuus väistää arvoasteikossa ylempänä olevan hevosen hyökkäyksiä. ESL 4 §; ESA 1 §; VNa 588/2010 6 §

6.2. Ulkotarha on turvallinen ja maapohja on hevoselle sopiva

Hevosen ulkotarhan ja laitumen sekä eläinsuojasta ulkotarhaan ja laitumelle johtavien kulkuteiden on oltava hevoselle turvalliset. Ulkotarhan ja laitumen maaston, kasvillisuuden ja maapohjan on oltava hevoselle sopivia. ESL 4 §; ESA 1 §; VNa 588/2010 6 §

6.3. Hevosilla on ulkotarhassa ja laitumella riittävä säänsuoja

Pitopaikan tulee tarjota riittävä suoja epäsuotuisia sääoloja sekä liiallista kylmyyttä, lämpöä ja kosteutta vastaan. Tarvittaessa ulkotarhassa ja laitumella on oltava hevoselle suojaa epäsuotuisia sääolosuhteita vastaan. ESL 4 §; ESA 1 §; VNa 588/2010 6 §

- *Ulkotarhassa ja laitumella olevilla hevosilla on oltava mahdollisuus säänsuojaan epäsuotuisissa sääolosuhteissa, ellei hevosia ole tarvittaessa mahdollista ottaa sisälle. Säänsuoja voi olla esimerkiksi kevyt kolmiseinäinen katos, joka suojaa hevosta suoraan auringonpaistetta, tuulta ja sadetta vastaan. Säänsuojan ei välttämättä tarvitse olla rakennettu, vaan myös luonnon tarjoama suoja, esimerkiksi tiheä puusto, voi olla riittävä. Kaikkien hevosten tulee mahtua suojaan yhtä aikaa. Säänsuojan riittävyys tulee arvioida tapauskohtaisesti hevosten hyvinvoinnin kannalta.*

6.4. Ulkotarhan aidat ovat turvallisia ja hyvässä kunnossa

Ulkotarhan ja laitumen aitojen on oltava hevosille sopivasta materiaalista ja niille turvallisia. Aitauksessa ei saa olla liian ahtaita tai teräviä kulmia. Aitauksen on oltava helposti hevosen havaittavissa. Aidat ja niihin liittyvät rakenteet on pidettävä hyvässä kunnossa siten, että hevonen ei vahingoita niihin itseään. Aitojen kunto on tarkastettava säännöllisesti ja havaitut viat korjattava viivytyksettä. Ulkotarhan ja laitumen aita ei saa olla piikkilankaa. ESL 4 §; ESA 1 §; VNa 588/2010 7 §

Eläinten hyvinvoinnin ja tunnistamisen yksikkö

Hevosten eläinsuojeluvalvonta

Kysymykset koskien ympärivuotisesti ulkona kasvatettavia hevosia

6.5. Ulkotarha on ympärivuotiseen ulkona pitoon soveltuva

Ulkotarhan on oltava eläimelle turvallinen. Tarhan maapohjan on oltava sellainen, että eläimet eivät vahingoita itseään eivätkä tarpeettomasti likaannu. Tarhan aitauksen tulee olla rakenteiltaan ja materiaaleiltaan tarhattavalle eläinlajille sopiva ja sellainen, että se estää eläintä karkaamasta. ESL 4 §; ESA 1 §, 6 §

6.6. Hevosilla on ulkotarhassa riittävä säänsuoja

Ulkotarhassa olevilla eläimillä on oltava riittävä suoja epäsuotuisia sääoloja vastaan. Säänsuojassa on oltava sopivat makuupaikat kaikille eläimille. ESL 4 §; ESA 1 §, 7 §

- *Hevosilla, joita pidetään ympärivuotisesti ulkona, on talvikaudella oltava käytettävissään rakennettu eläinsuoja kuten pihatto, jossa on vähintään kolme seinää ja tarvittaessa neljäs suljettava seinä. Kaikkien hevosten tulee mahtua suojaan yhtä aikaa. Eläinsuojan riittävyys tulee arvioida tapauskohtaisesti hevosten hyvinvoinnin kannalta.*

6.7. Ulkotarhassa olevien eläinten eristämistä ja hoitoa varten on asianmukaiset tilat.

Ulkotarhassa olevien eläinten eristämistä ja hoitoa varten tulee olla asianmukaiset tilat. ESL 5 §; ESA 7 §

7. Asiakirjat ja kirjanpito

7.1. Hevosien mukana on tunnistusasiakirja

Hevosia pitävien toimijoiden on varmistettava, että eläimet tunnistetaan yksilöittäin yksilöllisellä koodilla (ent. yksilöllinen tunnistusnumero / UELN-numero) joka kirjataan tunnistusasiakirjaan ja jäsenvaltion tietokantaan, fyysisellä tunnistimella (injektoitava transponderi eli mikrosiru) joka yhdistää yksiselitteisesti toisiinsa kyseisen eläimen ja tämän tunnistusasiakirjan, sekä asianmukaisesti täytetyllä kerran myönnettävällä elinikäisellä tunnistusasiakirjalla. Hevoseläin on tunnistettava 12 kuukauden kuluessa eläimen syntymästä ja joka tapauksessa ennen kuin eläin lähtee syntymäpitopaikastaan yli 30 päivän ajaksi. Hevoseläimiä pitävien toimijoiden on varmistettava, että elinikäinen tunnistusasiakirja on aina hevoseläinten mukana. Eläinterveys säännöstö art 114; DA 2019/2035 art 58, 66; eläintunnistuslaki 12 §; MMMa 67/2021 7 §

- Transponderi eli mikrosiru vaaditaan 1.7.2009 tai sen jälkeen syntyneiltä hevosilta, ellei hevosta ole merkitty tunnistamismaassa hyväksytyllä vaihtoehtoisella tunnistamismenetelmällä (esim. kylmäpolttomerkki).
- Poikkeustilanteista, joissa tunnistusasiakirjan ei tarvitse olla hevoseläimen mukana, on säädetty DA 2019/2035 66 artiklan 2. kohdassa (esim. kun hevosta laidunnetaan tai liikutetaan pitopaikan läheisyydessä ja tunnistusasiakirja on esitettävissä pitopaikassa viipymättä tai kun kyseessä on vieroittamaton varsa tai hätätilanne)

Eläinten hyvinvoinnin ja tunnistamisen yksikkö

Hevosten eläinsuojeluvalvonta

7.2. Tunnistusasiakirjan tiedot ovat ajan tasalla ja oikein

Hevoseläimistä vastaavien toimijoiden on varmistettava, että vähintään seuraavat elinikäiseen tunnistusasiakirjaan sisältyvät tunnistustiedot pidetään aina ajantasaisina ja virheettöminä:

- Hevoseläimen kelpoisuus ihmisravinnoksi teurastettavaksi
- Luettavissa oleva transponderin koodi (tai erottuvat merkit, joita käytetään vaihtoehtoisena tunnistusmenetelmänä)

Hevoseläimen toimimaton tunnistin on korvattava mahdollisimman pian ja joka tapauksessa viimeistään 30 päivän kuluessa havaitusta toimintahäiriöstä ja ennen kuin hevoseläin poistuu tavanomaisesta pitopaikastaan. Hevosesta vastaavan toimijan on luovutettava tunnistusasiakirja päivitettäväksi valtuutetulle elimelle viimeistään seitsemän päivän kuluessa tunnistustietoihin vaikuttavasta tapahtumasta.

TA 2021/963 art 14, 29, 41; MMMa 67/2021 8 §

- *Tunnistusasiakirjan kirjaus hevoseläimen kelpoisuudesta ihmisravinnoksi teurastettavaksi varmistetaan vertaamalla sitä lääkityskirjanpidon merkintöihin (ks. kohta 7.7. Hevosten lääkinnällisestä hoidosta pidetään kirjaa) sekä tunnistusasiakirjaan tehtyihin lääkitysmarkintöihin*
- *Tunnistusasiakirjan kirjaus hevoseläimen kelpoisuudesta ihmisravinnoksi teurastettavaksi voidaan varmistaa myös vertaamalla sitä Suomen Hippoksen Heppa-järjestelmään tehtyihin lääkitysmarkintöihin osoitteessa <https://heppa.hippos.fi/heppa/app> (edellyttää kirjautumista)*
- Transponderi eli mikrosiru vaaditaan 1.7.2009 tai sen jälkeen syntyneiltä hevosilta, ellei hevosta ole merkitty tunnistamismaassa hyväksytyllä vaihtoehtoisella tunnistamismenetelmällä (esim. kylmäpolttomerkki). Tiedot eri jäsenvaltioissa hyväksytyistä vaihtoehtoisista tunnustusmenetelmistä reunaehtoineen löytyvät kunkin jäsenvaltion sivustolta, joiden osoitteet on koottu sivulle https://ec.europa.eu/food/animals/identification/equine/ms_info_en.

7.3. Hevosen tunnistusasiakirjan tiedot on tallennettu hevosen sijaintimaan tietokantaan

Hevoseläimiä pitävien toimijoiden on varmistettava, että tiedot kyseisistä eläimistä toimitetaan jäsenvaltion atk-pohjaiseen tietokantaan. Pitopaikan toimijan on ilmoitettava hevoseläimen tiedot rekisteriin seitsemän päivän kuluessa hevosen tavanomaiseen pitopaikkaan saapumisesta.

Eläinterveyssäännöstö 114 art; MMMa 67/2021 7 §

- *Tiedot voi tarkistaa seuraavista linkeistä hevosen rodun tai luokituksen mukaan:*
 - irlannin cob: <https://www.irlannincobyhdistys.fi/database-uusi> tai <https://heppa.hippos.fi/heppa/app>
 - eestin raskas vetohevonen: <http://rekisteri.erhevokset.com/horse> tai <https://heppa.hippos.fi/heppa/app>
 - kaikki muut <https://heppa.hippos.fi/heppa/app>

Eläinten hyvinvoinnin ja tunnistamisen yksikkö

Hevosten eläinsuojeluvalvonta

7.4. Hevosten pitopaikka on rekisteröity

Maaeläimiä pitävien tai niiden sukusoluja ja alkioita keräävien, tuottavien, käsittelevien tai varastoivien toimijoiden on ennen toiminnan aloittamista ilmoitettava tiedot kaikista vastuullaan olevista pitopaikoista toimivaltaiselle viranomaiselle rekisteriin merkittäväksi. Eläinterveyslainsäädännöstä 84 art; eläintunnistuslaki 3 §

- *Pitopaikan voi ilmoittaa myös eläintenpitäjä- ja pitopaikkarekisterin (EPR) sähköisen asioinnin kautta*
- *Eläinsuojelulain mukaisen ilmoituksenvaraisen toiminnan ja toimintapaikan ilmoittaminen aluehallintovirastolle täyttää samalla myös eläintunnistuslainsäädännön mukaisen pitopaikan rekisteröintivelvoitteen*

7.5. Hevosten pito on ilmoituksen- tai luvanvaraista toimintaa

Ammattimaista tai muutoin laajassa mitassa tapahtuvaa hevosten myymistä, välittämistä, vuokraamista, kasvattamista, valmentamista ja kouluttamista sekä säilytettäväksi ja hoidettavaksi ottamista ja opetuksen antamista eläinten käytössä harjoittavan on hyvissä ajoin ennen toiminnan aloittamista tai lopettamista taikka toiminnan oleellisesti muuttuessa tehtävä siitä kirjallinen ilmoitus sille aluehallintovirastolle, jonka toimialueella toimintaa harjoitetaan. Ilmoituksenvaraista toimintaa on ravi- tai ratsuhevosten tai muiden vastaavien seura- tai harrastuseläiminä pidettävien eläinten kasvattaminen, vuokraaminen, ottaminen säilytettäväksi tai hoidettaviksi, valmennettaviksi tai koulutettaviksi tai opetuksen antaminen mainittujen eläinten käytössä ja käsittelyssä, jos täysikasvuisia eläimiä on yhteensä vähintään kuusi. ESL 24 §; ESA 26 §

Luvanvaraista toimintaa on eläintarhan, pysyvän tai kiertävän eläinnäyttelyn sekä sirkuksen pitäminen. Lupa tällaiseen toimintaan on haettava siltä aluehallintovirastolta, jonka toimialueella toimintaa harjoitetaan. ESL 20 §, 20 a §, 20 b §

Jos hevosten pitopaikassa harjoitetaan ilmoituksen- tai luvanvaraista toimintaa, tulee toiminnan harjoittajan pitää ajan tasalla olevaa luetteloa toiminnan kohteena olevista eläinlajeista ja eläimistä. ESL 26 §

- *Ilmoituksenvaraisen toiminnan ja toimintapaikan voi ilmoittaa myös eläintenpitäjä- ja pitopaikkarekisterin (EPR) sähköisen asioinnin kautta*
- *Eläinterveyslainsäädännön vaatimusten mukaisesti pidetty kirjanpito täyttää samalla myös eläinsuojelulain mukaisen kirjanpitovelvoitteen, ks. kohta 7.8. Pitopaikassa pidettävistä hevosista pidetään kirjaa*

7.6. Hevosia kuljetetaan kaupallisen toiminnan yhteydessä

Kaupallisen toiminnan yhteydessä tapahtuvalla eli kaupallisella hevosten kuljetuksella tarkoitetaan kuljetuksia, joihin liittyy rahan, tavaroiden tai palvelujen välitöntä vaihdantaa, tai joiden tavoitteena on välittömästi tai välillisesti taloudellinen voitto.

Eläinten hyvinvoinnin ja tunnistamisen yksikkö

Hevosten eläinsuojeluvalvonta

Hevosten kaupallinen kuljettaminen on sallittua vain aluehallintoviraston luvalla, jos kuljetusmatka on yli 65 kilometriä. Eläinkuljetusasetus 6 art.

- *Tulkinta-apua epäselvissä tapauksissa www.ruokavirasto.fi > Viljelijät > Eläintenpito > Eläinten hyvinvointi > Eläinsuojelu kuljetuksissa > Kaupalliset kuljetukset.*
- *Valvontaviranomaisella on oikeus suorittaa eläinkuljetuslain 28 § mukainen tarkastus, jos on aihetta epäillä, että eläintä kuljetetaan eläinkuljetuslain tai eläinkuljetusasetuksen vastaisesti. Em. epäily voi syntyä esimerkiksi epäilyn perusteella tehdyn eläinsuojelutarkastuksen johdosta. Myös jos hevosten pito on ilmoituksen- tai luvanvaraista toimintaa, voi syntyä epäily, että toiminta on kaupallista, mikä edellyttää eläinkuljettajalupaa.*

7.7. Hevosten lääkinnällisestä hoidosta pidetään kirjaa

Lääkitsemislain mukainen kirjanpito vaatimus hevosesta, jonka tunnistusasiakirjassa ei ole teurastuskieltomerkintää:

Eläimen omistajan tai haltijan on pidettävä kirjaa kaikista tuotantoeläimelle annetuista lääkkeistä. Tuotantoeläimillä tarkoitetaan eläimiä, joita pidetään, kasvatetaan, hoidetaan, teurastetaan tai kerätään elintarvikkeiden tuottamiseksi. Eläimen omistajan tai haltijan on merkittävä pitämäänsä kirjanpitoon kaikki eläinlääkärin, omistajan tai haltijan itsensä tai muun henkilön tuotantoeläimelle antamat lääkkeet. Myös tuotantoeläimelle annetut lääkerohut on merkittävä kirjanpitoon. Kirjanpidosta on lääkityksen osalta käytävä ilmi ainakin seuraavat tiedot:

1. eläimen tai eläinryhmän tunnistustiedot;
2. lääkityksen antopäivämäärät;
3. lääkityksen aloittaja (eläinlääkäri, eläimen omistaja tai haltija tai näiden valtuuttama henkilö)
4. lääkkeen tai lääkerohun käyttöaihe;
5. lääkkeen nimi;
6. lääkkeen tai lääkerohun määrä;
7. lääkkeelle tai lääkerohulle määrätty varoaika; sekä
8. lääkkeen tai lääkerohun myyjä.

Eläimen omistajan tai haltijan on säilytettävä kirjanpidon yhteydessä eläinlääkärin reseptit ja kirjalliset selvitykset lääkkeen tai lääkerohun luovutuksesta sekä eläinlääkäriltä, apteekista tai lääkerohun luovuttajalta saamansa muut tositteet lääkkeiden tai lääkerohujen myynnistä tai muusta luovutuksesta. Tuotantoeläimen lääkitystä koskeva kirjanpito on säilytettävä vähintään viiden vuoden ajan viimeisestä lääkkeen annosta huolimatta siitä, onko eläin elossa vai ei.

EU:n eläinlääkeasetus art 108; lääkitsemislaki 6 §, 20 §; MMMa 21/2014 4 §, 5 §

- *Kirjanpitoa edellytetään kaikesta lääkityksestä, myös ennaltaehkäisevästä lääkinnällisestä hoidosta, jollaiseksi katsotaan esimerkiksi matolääkitys ja rokotukset.*

Eläinten hyvinvoinnin ja tunnistamisen yksikkö

Hevosten eläinsuojeluvalvonta

- *Hevosia, jotka tunnistusasiakirjassa on merkitty pysyvästi elintarvikeketjuun kelpaamattomiksi ei katsota pidettävän elintarvikkeiden tuottamiseksi, jolloin lääkityslain mukainen kirjanpito vaatimus ei koske niitä. Tunnistusasiakirjan merkintöjen ajantasaisuus tarkastetaan kohdassa 7.2.*
- *Kunnaneläinlääkäri saa tehdä lääkitsemislain 35 §:n ja MMMa (21/2014) 5 §:n mukaisen tarkastuksen aluehallintoviranomaisen määräyksestä. Ruokavirasto on ohjeistanut aluehallintovirastoja tekemään tästä yksilöimättömän määräyksen, jonka valvoja voi tarvittaessa esittää valvontakäynnillä.*

Eläinsuojelulain mukainen kirjanpito vaatimus:

Eläinsuojelulainsäädännössä hevosta käsitellään lähtökohtaisesti seura- ja harrastuseläimenä, mutta tietyissä tapauksissa (esim. maatalous- ja metsätuotanto) sen voidaan katsoa olevan tuotantoeläin, jolloin sitä koskee seuraava vaatimus:

Tuotantoeläinten omistajan tai pitäjän on pidettävä kirjaa tuotantoeläimille annetusta lääkinnällisestä hoidosta. Kirjanpitoa elintarviketuotantoa varten pidettävien tuotantoeläinten lääkinnällisestä hoidosta on säilytettävä vähintään viiden vuoden ajan ja kirjanpitoa muuta kuin elintarviketuotantoa varten pidettävien tuotantoeläinten lääkinnällisestä hoidosta vähintään kolmen vuoden ajan sen vuoden päättymisestä lukien, jolloin kirjanpitoon viimeksi kirjattiin eläintä koskeva merkintä. ESL 26 a §

- *Kirjanpitoa edellytetään kaikesta lääkityksestä, myös ennaltaehkäisevästä lääkinnällisestä hoidosta, jollaiseksi katsotaan esimerkiksi matolääkitys ja rokotukset.*
- *Tuotantoeläimenä pidettävää hevosta, jonka tunnistusasiakirjassa on teurastuskieltomerkintä, ei koske lääkityslain kirjanpito vaatimus. Tällöin noudatetaan pelkästään eläinsuojelulain kolmen vuoden (muu kuin elintarviketuotantoa varten pidettävä tuotantoeläin) kirjanpito vaatimusta.*

7.8. Pitopaikassa pidettävistä hevosista pidetään kirjaa

Eläinterveys säännösten mukainen kirjanpito vaatimus:

Pitopaikkojen toimijoiden on kirjattava ja säilytettävä seuraavat tiedot:

- jokaisen eläimen tunnistimen näyttämä tunnistuskoodi (mikrosirun numero), jos eläin on merkitty tunnistimella
- jokaisen hevoseläimen yksilöllinen koodi (ent. yksilöllinen tunnistusnumero / UELN-numero)
- eläinten siirrot pitopaikkaan ja pitopaikasta pois
 - eläinten alkuperäisen pitopaikan yksilöllinen rekisteri- tai hyväksyntänumero, jos eläimet ovat peräisin toisesta pitopaikasta

Eläinten hyvinvoinnin ja tunnistamisen yksikkö

Hevosten eläinsuojeluvalvonta

- eläinten määränäänä olevan pitopaikan yksilöllinen rekisteri- tai hyväksyntänumero, jos eläimet on määrä siirtää toiseen pitopaikkaan
 - siirtojen päivämäärä
 - eläimen syntymäaika pitopaikassa
 - päivä, jona eläin on kuollut luonnollisesti, teurastettu tai menetetty pitopaikassa.
- Tiedot on kirjattava ja säilytettävä paperilla tai sähköisessä muodossa vähintään kolme vuotta. Toimijoiden on kirjattava tiedot viimeistään kolmantena päivänä tapahtumasta. Eläinterveys säännöstö art 102, DA 2019/2035 art 22, 24, eläintunnistuslaki 7 §, MMMa 67/2021 1 §

Eläinsuojelulain mukainen kirjanpito vaatimus tilalla kuolleiden hevosten lukumäärästä:

Eläinsuojelulainsäädännössä hevosta käsitellään lähtökohtaisesti seura- ja harrastuseläimenä, mutta tietyissä tapauksissa sen voidaan katsoa olevan tuotantoeläin, jolloin sitä koskee seuraava vaatimus:

Tuotantoeläinten omistajan tai pitäjän on pidettävä kirjaa kuolleiden eläinten lukumäärästä. Kirjanpitoa kuolleiden eläinten lukumäärästä on säilytettävä vähintään kolmen vuoden ajan sen vuoden päättymisestä lukien, jolloin kirjanpitoon viimeksi kirjattiin eläintä koskeva merkintä. ESL 26 a §

- *Tuotantoeläimenä ei pidetä seura-, kilpa- ja harrastuseläimiä, joita ei pääsääntöisesti käytetä maataloustoimintaan, vaan joita käytetään esimerkiksi urheilutarkoituksessa tai jotka ovat lemmikkieläimiä, jolloin eläinsuojelulain mukainen kirjanpito vaatimus kuolleiden eläinten lukumäärästä ei koske niitä. Niitä koskee kuitenkin eläinterveys säännöstön mukainen kirjanpito vaatimus.*
- *Eläinterveys säännöstön vaatimusten mukaisesti pidetty kirjanpito täyttää samalla myös eläinsuojelulain mukaisen kirjanpito velvoitteen*